

STORTINGET

Representantforslag 1 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund

Dokument 8:1 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om et mer tilgjengelig Nav

Til Stortinget

Bakgrunn

Helsetilsynet gjennomførte nylig en landsomfattende undersøkelse av tilgjengeligheten til sosiale tjenester i Nav. Tilsynet har undersøkt 70 kommuner. I 49 av disse er Nav-kontoret åpent seks timer eller mindre hver uke. 11 av 70 Nav-kontorer holder helt stengt. Resultatet er at brukere uten avtale møter en stengt dør når de kommer til Nav for å søke hjelp.

Videre finner tilsynet at det er vanskelig å ringe til Nav. Den som vil ringe Nav, må henvende seg til det nasjonale Nav Kontaktsenter, for så å bli satt videre til sitt lokale Nav-kontor. Helsetilsynet finner at de lokale Nav-kontorene sjelden svarer på telefon fra kontaktsenteret. Resultatet er at mange brukere går flere dager uten å komme i kontakt med sitt lokale Nav-kontor. De ansattes fagforeninger peker på at manglende ressurser er en hovedårsak bak lang behandlingstid på Nav-kontorene.

Fordi Nav i for liten grad er tilgjengelig, opplever andre kommunale tjenester stor pågang fra sårbare mennesker som ikke klarer å få tak i Nav. Ifølge Helsetilsynet opplever rustjeneste, tjeneste for psykisk hjelp, flyktningetjeneste og servicetorg at de må bruke så mye tid på å hjelpe folk med Nav at det kan «gå ut over egne oppgaver».

Det er de sosiale tjenestene i Nav som jobber med de mest sårbare brukergruppene, som oftest har behov for akutt hjelp. Helsetilsynet mener

«det er alvorlig at Nav-kontorene ikke har en beredskap for å ta imot brukere uten timeavtale, som kan ha akutt behov for hjelp til eksempelvis mat, strøm og bolig».

Fagforeningen Fellesorganisasjonen ser dette som et ledd i nedprioritering av de sosiale tjenestene innenfor Nav.

I dag er de sosiale tjenestene hverken representert i hele Navs medbestemmelsesapparat eller Nav-direktørens ledergruppe. Konsekvensene er at tjenestene som skal hjelpe mennesker i akutte livssituasjoner, har for liten påvirkning på tilgjengeligheten i Nav.

Tilsynet skriver blant annet at hvis

«du ikke har mulighet til å henvende deg digitalt, er det ikke sikkert du får hjelpen du trenger i tide. Konsekvensen kan bli at du ikke har penger til mat til deg selv og eventuelle barn, mangler strøm i boligen eller ikke har et sted å bo».

Dette er et stort problem i helger eller utenfor Navs åpningstider.

Ved behandlingen av Dokument 8:154 S (2020–2021), jf. Innst. 379 S (2020–2021), ble følgende forslag enstemmig vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nasjonale retningslinjer som sørger for at de svakeste brukerne er sikret et tilgjengelig og åpent Nav.»

Det er grunn til å spørre seg hvordan dette vedtaket blir fulgt opp. I svar på skriftlig spørsmål fra representant Emma Watne av 12. mai 2022 (Dokument 15:2053

(2021–2022)) svarte statsråd Marte Mjøs Persen at det er den enkelte kommune i dialog med Nav som skal avgjøre hva som er åpningstidene for drop-in på det enkelte kontor. I sitt svar viser statsråden til Arbeids- og velferdsetatens kommunebrev for 2022. I brevet kommer det fram at kommunene anbefales å opprette lokale vakttelefoner for å sikre at det er mulig å nå fram til kommunale Nav-kontorer per telefon. Kommunene får imidlertid ikke noe pålegg om dette. Kommunebrevet fastsetter heller ikke noen nasjonale retningslinjer for åpningstidene på lokale Nav-kontor. Dermed står Stortingets enstemmige vedtak fra 2021 i fare for å ikke bli fulgt opp i praksis.

Forslagsstillerne er bekymret for at mennesker med akutt behov for sosialhjelp møter en stengt dør hos Nav. Denne høsten har vi sett en kraftig vekst i matkøer i norske byer. Matsentralene melder om økt pågang og at nye grupper nå er avhengige av gratis mat. Den store pågangen frivillige organisasjoner opplever fra mennesker som har behov for hjelp, kan tyde på at Nav i for liten grad lykkes med å hjelpe alle som trenger det.

Forslagsstillerne mener derfor Nav må bli mer tilgjengelig for dem som har akutt behov for hjelp. Det er behov for nye nasjonale retningslinjer som sikrer et mer åpent og tilgjengelig Nav, der også brukere som ikke kan nyttiggjøre seg av digitale hjelpemidler eller opprett-

holde møteavtaler, kan få den hjelpen de har krav på. Dette må ses i sammenheng med den pågående implementeringen av tillitsreformen av Nav.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til retningslinjer som sørger for at de svakeste brukerne er sikret et tilgjengelig og åpent Nav, herunder nasjonale krav til åpningstider for drop-in-besøk. Slike retningslinjer skal utarbeides i samarbeid med de ansatte i tråd med prinsippene bak regjeringens tillitsreform. Stortinget ber regjeringen sikre at Arbeids- og velferdsetaten har tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre disse endringene.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som pålegger kommunene å opprette lokale vakttelefoner som gjør det mulig å komme i kontakt med Arbeids- og velferdsetaten. Stortinget ber regjeringen sikre at kommunene har de nødvendige ressursene til å gjennomføre disse endringene.

4. oktober 2022

Mimir Kristjánsson

Tobias Drevland Lund